

**НАСТАВНО – НАУЧНОМ ВИЈЕЋУ
ФИЛОЗОФСКОГ ФАКУЛТЕТА
СЕНАТУ УНИВЕРЗИТЕТА У ИСТОЧНОМ САРАЈЕВУ**

Предмет: Извјештај комисије о пријављеним кандидатима за избор у академско звање ванредни професор, ужа научна област међународни односи и национална безбједност.

Одлуком Наставно-научног вијећа Филозофског факултета у Источном Сарајеву, Универзитета у Источном Сарајеву, број: 1894/22 од 06.09.2022, именовани смо у Комисију за разматрање конкурсног материјала и писање извјештаја по конкурс, објављеном у дневном листу “Глас Српске“ од 6. јула 2022. године, за избор у академско звање ванредног професора или доцента, ужа научна област међународни односи и национална безбједност.

ПОДАЦИ О КОМИСИЈИ

1. Др Владе Симовић, ванредни професор, предсједник

Научна област: друштвене науке

Научно поље: политичке науке

Ужа научна/умјетничка област: политичка теорија

Датум избора у звање: 26.03.2020.

Универзитет: Универзитет у Бањалуци

Факултет: Факултет политичких наука

2. Др Златиборка Попов-Момчиновић, ванредни професор, члан

Научна област: друштвене науке

Научно поље: политичке науке

Ужа научна област: политичка теорија/историја политичких идеја

Датум избора у звање: 15.04.2019.

Универзитет: Универзитет у Источном Сарајеву

Факултет: Филозофски факултет

2. Др Срђа Трифковић, ванредни професор, члан

Научна област: друштвене науке

Научно поље: политичке науке

Ужа научна/умјетничка област: међународни односи

Датум избора у звање: 29.03.2018.

Универзитет: Универзитет у Бањалуци

Факултет: Факултет политичких наука

На претходно наведени конкурс пријавио се 1 (један) кандидат: доц. др Срђан Перишић

На основу прегледа конкурсне документације, а поштујући Закон о високом образовању („Службени гласник Републике Српске“, број: 67/20), Правилник о условима за избор у научно-наставна, умјетничко-наставна, наставна и сарадничка звања („Службени гласник Републике Српске“, број: 2/22), Статут Универзитета у Источном Сарајеву и Правилник о поступку и условима избора академског особља Универзитета у Источном Сарајеву, Комисија за писање извјештаја о пријављеним кандидатаима за изборе у звања, Наставно-научном вијећу Филозофског факултета и Сенату Универзитета у Источном Сарајеву подноси слиједећи извјештај на даље одлучивање:

ИЗВЈЕШТАЈ КОМИСИЈЕ О ПРИЈАВЉЕНИМ КАНДИДАТИМА ЗА ИЗБОР У ЗВАЊЕ

I ПОДАЦИ О КОНКУРСУ
Одлука о расписивању конкурса, орган и датум доношења одлуке
Сенат Универзитета у Источном Сарајеву, 30.06.2022.
Дневни лист, датум објаве конкурса
Глас Српске, 06.07.2022.
Број кандидата који се бира
1 (један)
Звање и назив уже научне/умјетничке области, за коју је конкурс расписан
Ванредни професор или доцент
Број пријављених кандидата
1 (један)

II ПОДАЦИ О КАНДИДАТИМА
1. ОСНОВНИ БИОГРАФСКИ ПОДАЦИ
<ul style="list-style-type: none">
● Име, име једног родитеља и презиме: Срђан (Милош) Перишић
● Датум и мјесто рођења: 21.мај 1972. у Фочи.
● Установе у којима је кандидат био запослен: Радио као официр у Војсци Републике Српске, и Војсци Југославије од 1995. до 2006. године. На Филозофском факултету Универзитета у Источном Сарајеву, као доцент од 2017.
● Звања/радна мјеста: Доцент/Филозофски факултет
● Научна област: Међународна политика и безбедност

- **Чланство у научним и стручним организацијама и удружењима:**
Члан је истраживачког тима Института за азијске студије (IAS – Institute for Asian Studies) у Београду. <http://www.ias.rs/o-institutu>

2. СТРУЧНА БИОГРАФИЈА, ДИПЛОМЕ И ЗВАЊА

Основне студије – студије првог циклуса:

- **Назив институције, година уписа и завршетка:**
Војна академија у Београду. Уписао 1991. Дипломирао 1995. године.
- **Назив студијског модула:**
Одбрана. Копнена војска. Пешадија.
- **Просечна оцјена током студија, стечено академско звање:**
Одличан 9,30. Дипломирани официр.

Постдипломске студије – студије другог циклуса

- **Назив институције, година уписа и завршетка:**
Факултет политичких наука, Универзитет у Београду, уписао 2006, завршетак 2007.
- **Назив студијског програма:**
Академске мастер студије – *Политичко насиље и држава*
- **Просјечна оцјена током студија, стечено академско звање:**
10,00. Мастер политиколог.
- **Наслов магистарског/мастер рада:**
Геополитика Русије на почетку 21. века
- **Ужа научна област:**
Међународни односи и геополитика.

Постдипломске студије – студије другог циклуса

- **Назив институције, година уписа и завршетка:**
Факултет политичких наука, Универзитет у Београду, упис 2007, завршетак 2009.
- **Назив студијског програма:**
Специјалистичке академске двогодишње студије – *Политичка теорија и методологија политичких наука*
- **Просјечна оцјена током студија, стечено академско звање:**
10,00. Специјалиста политиколог
- **Наслов завршног рада:**
Либерализам као ограничење демократије
- **Ужа научна област:** Политичка теорија.

Докторат – студије трећег циклуса

- **Назив институције, година уписа и завршетка:**
Факултет политичких наука, Универзитет у Београду, упис 2009, завршетак 2012.

- **Назив студијског програма:**
Докторске студије политикологије
- **Датум одбране дисертације:**
15.11.2013. године
- **Наслов дисертације:**
Ограничавање модерне демократије: биополитика у савременој политичкој теорији и пракси.
- **Ужа научна област, стечено академско звање:**
Теорија међународних односа и политике. Доктор политичких наука.
- **Претходни избор у звања (институција, звање, период):**
Филозофски факултет, И. Сарајево. Доцент. Период 2017 – 2022.
- **Ужа научна област:**
Међународни односи и безбедност

3. НАУЧНА ДЈЕЛАТНОСТ КАНДИДАТА

РАДОВИ ПРИЈЕ ИЗБОРА У ЗВАЊЕ ДОЦЕНТА

Доц. др Срђан Перишић је прије избора у звање доцента објавио 1 научну монографију и 16 научних радова: 3 рада су у тематским зборницима међународног значаја, 1 рад је у часопису међународног значаја, 7 радова у водећим часописима националног значаја, 1 рад у зборнику међународног научног скупа, 1 рад у тематском зборнику националног значаја, 3 рада су са предавања по позиву на научним скуповима националног значаја.

- Срђан Перишић, *Нова геополитика Русије* – научна монографија, Медија центар Одбрана, Београд, 2015.
- Срђан Перишић, „**Либерализам vs демократија: ограничење политичке демократије - искорак ка изградњи глобалног нихилистичког друштва**“, – *Српска политичка мисао*, бр:3/2009, Институт за политичке студије, Београд, 2009, стр. 63–82. ISSN 0354-5989,
- Срђан Перишић, „**Национална безбедност као чинилац геополитичког позиционирања Русије у 21. веку**“, – *Војно дело, интердисциплинарни научно-теоријски часопис*, бр: зима 2010, Београд, 2010, стр.103–118. YU ISSN 0042-8426,
- Срђан Перишић, „**Геополитичко усмерење спољне политике Русије**“ – *Војно дело, интердисциплинарни научно-теоријски часопис*, бр: лето 2014, Београд, 2014, стр. 7–22. YU ISSN 0042-8426,
- Срђан Перишић, „**Одлазак модерне епохе - између краја историје и страха од будућности**“, *Политичка ревија* 3/2014, Институт за политичке студије, Београд, 2014, стр. 91–109. ISSN 1451-4281,

- Срђан Перишић, „Постмодерно нестајање политичког и демократије“ – *Политичка ревија*, бр:02/2012, Институт за политичке студије, Београд, 2012, стр. 139–157. SSN 1451-4281
- Срђан Перишић, „Србија и два погледа на свет: Европска унија и Русија“, – Тематски зборник међународног значаја, *Србија и Евроазијски савез*, Центар академске речи, Шабац, 2016, стр. 215–229.
- Срђан Перишић, „Крај модерног суверенитета и државе“ – Тематски зборник међународног значаја, *Где ти је држава Каине?*, Центар академске речи, Шабац, јуни 2015. година. стр. 51–65.
- Срђан Перишић, „Геополитичко одвајање Украјине од Русије“ – Тематски зборник међународног значаја, *Украјинско питање данас*, Центар академске речи, Шабац, јануар 2015, стр.106–121.
- Срђан Перишић, „Савремено геополитичко сучељавање Русије и Запада – Да ли је на помолу (нови) раскол између Европе и Русије?“ – *Војно дело, интердисциплинарни научно-теоријски часопис*, бр. 4/2015, Београд, стр.54–74.
- Срђан Перишић, „Геополитичка оријентација Србије: потреба за дефинисањем“ – *Култура полиса*, посебно издање, XII/2015, Култура - Полис, Нови Сад, 2015. стр.155–166.
- Срђан Перишић, Виолета Р. Таловић, „Енергетска стратегија Русије и Србија – ехо Јужног тока“, *Војно дело, интердисциплинарни научно-теоријски часопис*, бр. 7/2016, Београд, , стр.28-44.
- Срђан Перишић, „Спољна политика Србије: национални идентитет, геополитика и дипломатија“, 7. Међународна научна конференција „Очување и заштита културно-историјског наслеђа Србије у иностранству“, Институт за међународну политику и привреду, Београд, 23.9.2016. Зборник радова (прир. Видоје Голубовић, Бранислав Ђорђевић): Институт за међународну политику и привреду, Београд, 2017, стр.371–386.
- Срђан Перишић, „Тешкоће демократије у Србији 2000-2016: изборни режим, слаба држава, елите“, Зборник радова: Политичка култура, дијалог и толеранција, Бањалука, 2016.
- Срђан Перишић, „Србија и геополитика – од идентитета ка практичној геополитици и стратегији“, - Зборник радова са Научног скупа „Србија и стратегијска раскршћа – ИСИКС 2016“, Институт за стратегијска истраживања МО Р.Србије, Школа националне одбране – Универзитет одбране, Београд,.
- Срђан Перишић, „Раскорак: савремена политичка теорија и пракса“, Зборник радова са Научног скупа „Наука и стварност“, Филозофски факултет Универзитета Источно Сарајево, Пале, 21. мај 2016.

Кратак приказ радова

Аутор у научној монографији *Нова геополитика Русије* анализира геополитичку позицију и стратегију Русије на почетку трећег миленијума (од 2000. до 2015. године). Књига је плод ауторовог дугогодишњег истраживања, сазнавања и бележења политике Русије на простору Евроазије и у свету, и у самој Русији. Осим тога, књига је и резултат сагледавања геополитике као научне дисциплине, односно питања – шта чини геополитику једне државе. Истраживање Русије, тј. њене геополитике и позиције у међународним односима је веома потребно српској науци. Аутор апострофира да се последњих година свет артикулише на другачијим основама него што је то било после

нестанка Совјетског Савеза и силаска доктрине социјализма са светске сцене. Те основе се све више темеље на цивилизацијским особеностима. Оне више нису једнообразне. Што се тиче геополитичке позиције Русије књига сагледава демографски и етнички фактор, национални идентитет и самобитну руску културу, политички систем и економију. Разматра се изградња и дефинисање савремене руске националне безбедности и одбране. Приказана је најутицајнија геополитичка концепција у Русији – Евроазијска геополитичка школа. Кроз анализу геополитичке стратегије обрађена је руска геополитика ресурса, спољнополитичка доктрина, развој специфичног руског конзервативизма као нове идеологије Русије. Приказан је и утицај руског православља на геополитику државе, и однос Русије према исламском свету. Посебно акценат је стављен на односе са Западом (САД и ЕУ) и на руску геополитичку стратегију на евроазијском простору, према Украјини, земљама Средње Азије и Кини. Иначе, књига има 6 поглавља, 293 библиографска извора и 481 фусноту.

Аутор у раду „**Одлазак модерне епохе - између краја историје и страха од будућности**“, који је директно везан за докторску дисертацију, сагледава значење смене модерне парадигме и наступ нове епохе из другачијег теоријског угла него што је доминантан приступ у теорији међународних односа и савременој политичкој теорији. Први део рада говори о парадигматичном схватању времена и смени историјских епоха. У другом делу се истражују значења модерности кроз настајак модерних политичких идеологија/парадигми. Аутор истиче да је 20. век по питању модерности имао три кључна идеолошка одговора (либерализам, марксизам и фашизам) која су се међусобно борила за победу. Све три идеологије су имале свој пут модерности, своје верзије *краја историје* као завршетка процеса модернизације. Прелазак из модерне у постмодерну се остварује само у либералном дискурсу. У трећем делу рада разматра се карактер *краја историје* у контексту међународних односа током 90-их година прошлог века, и после 2000. године.

Аутор у раду „**Либерализам vs демократија: ограничење политичке демократије - искорак ка изградњи глобалног нихилистичког друштва**“, анализира кризу западне демократије у њеној политичкој димензији, која је започела још 70-их година прошлог века, а интензивирана после пада Берлинског зида. Управо рушење Берлинског зида, према Перишићу, није само означило да је либерализам успео да са сцене склони још једну политичку идеологију – социјализам, него да су либерали, било они означени као неолиберали, либертаријанци и сл. Кренули у истискивање и саме демократије са којом су симбиотички на Западу изграђивали националну и социјалну државу. Аутор сматра да последњи талас ширења демократије је у ствари привид њеног десупстанцијализовања. Од компетитивног елитизма, као њене већ давне редукције, она најпре инволуира у процедуралну или минималну демократију, да би завршила у пукој медијској манипулацији изборним телом. Кључ нетрпељивости либерализма према демократији, закључује Перишић, није у неким новим изазовима пред којима се савремено друштво налази, већ у практичним консеквенцама теоријске напетости између демократије и либерализма.

Аутор у чланку „**Национална безбедност као чинилац геополитичког позиционирања Русије у 21. веку**“ анализира развој политике националне безбедности и политике одбране у Руској Федерацији од 1992. године до данас. Дефинисање тих питања у Русији је, у периоду од нестанка СССР-а, истиче Перишић,

било условљено односом државне власти према сазнањима геополитичке стварности, тј. прихватањем или неприхватањем геополитичких анализа. Аутор сматра да Русија од 2000. године на садржајнији начин приступа проблемима националне безбедности управо због квалитетнијег односа према геополитичкој улози коју руска држава има или треба да оствари на евроазијском континенту. Развој и реализација политике националне безбедности, током прве деценије 21. века, Перишић добро анализира, условили су да Русија успе не само да заустави урушавање територијалне целовитости него и да на квалитетнији начин развија национални интерес у областима одбране, економије, међународних односа, интеграција на евроазијском простору, социјалних питања друштва, информационих и еколошких тенденција и духовних вредности. Развој руске геополитике увео је Русију, у току 2009. године, сагледава аутор, у нови период изградње националне безбедности и то кроз нови стратешки документ – Стратегију националне безбедности Русије до 2020. године. Нова стратегија проширује области националне безбедности, а посебно место даје политици одбране и изградњи Оружаних снага Руске Федерације.

Аутор у раду „**Геополитичко усмерење спољне политике Русије**“ говори о утицају савремене руске геополитичке теорије на спољно-политичко деловање Русије у свету. **За овај рад Перишић је добио престижну награду за најбољи научни рад за 2014. годину у научном часопису *Војно дело*.** Рад је конципиран тако да су прво приказане основне теоријске поставке три групе аутора који чине савремену руску геополитичку школу. Најдоминатнија геополитичка концепција је Евроазијска геополитичка школа. Аутор истиче да ова ашкола апострофира значај евроазијског простора за Русију, на коме је руски народ изграђивао једну особену цивилизацију која поседује све карактеристичне црте посебности у односу на остале културе и цивилизације. Сагласно томе, акцентује се да Русија треба да изгради на евроазијском простору стратешки и геополитички блок који превазилази параметре обичне, регионалне државе. Други део рада говори о савременој руској спољнополитичкој концепцији и деловању Русије у међународним односима. Иза већине спољнополитичких потеза Кремља уочавају се темељне идеје савремене руске геополитичке школе. Кораци ка формирању Евроазијског савеза су примери утицаја геополитичке теорије на руску спољнополитичку праксу.

Аутор у чланку „**Постмодерно нестајање политичког и демократије**“ говори о кризи демократије у западним друштвима и у свету, у епохи постмодерне, као и судбином политичког која је неодвојива од демократије. Полази од тога да је садржај модерне исцрпљен, и да је наступиланова епоха, постмодерна. Постмодерну посматрамо као либерализовану парадигму. Победа либерализма над другим политичким доктринама условила је његову универзализацију, што вуче за собом суштинске трансформације саме природе политике и демократије, али и самог либерализма. Основне узроке деструкције демократије и нестанка политичког аутор види у биополитичком стању, биомоћи и биовласти као темељним карактеристикама либералне постмодерне.

Аутор у чланку „**Србија и два погледа на свет: Европска унија и Русија**“ сагледава идеолошки и геополитички карактер Европске уније, Русије и организација које она предводи. После увода, аутор дефинише истраживачко питање и теоријско-епистемолошки приступ, први део говори о постмодерном карактеру Европске уније,

као делу либерализованог Запада, и делу мрежне структуре супранационалних организација. Други део рада је сагледавање ЕУ у геополитичком контексту. На примерима одвајања Црне Горе и Космета и блокаде *Јужног тока* анализира се геополитички наступ ЕУ према Србији. Трећи део је анализа идеолошког и геополитичког карактера Русије и организација које она предводи, пре свега Евроазијске економске уније. Тежишно, сагледава се питање – да ли је интерес Србије да постане чланица постмодерне и неолибералне организације ЕУ која је геополитички под контролом атлантизма? Анализира се однос Србије са Евроазијском економском унијом, као нуклеуса будућег Евроазијског савеза. Аутор сматра да у условима настајања мултиполарности, тј. различитих цивилизацијских и културних *погледа на свет*, Србија има само једну могућност која обезбеђује њен геополитички интерес: ослањање на сопствени културни и цивилизацијски идентитет и сарадња са Русијом и Евроазијском унијом.

Аутор у чланку **„Крај модерног суверенитета и државе“** из другачијег теоријског угла у односу на доминантне теорије сагледава нестајање моћи модерног суверенитета и државе. Суверенитет у модерној епохи је константно ограничаван, мењан и смањивана је његова врховност и апсолутност настанком и дејством других модерних феномена и облика моћи. Прво, аутор сматра да се суверенитет ставља у други план дисциплинизацијом живота појединца. У питању је моћ дисциплине преко технологије паноптикума. Друго, ограничавање суверенитета се убрзава помоћу технологије управљања усмереног не на нацију него ка масама. Перишић закључује да инструменти управљања нису више закони него различите тактике контроле масе становништва. Закон престаје да буде главни инструмент власти. Долази до постепене замене традиционалне трансцендентности суверенитета са трансцендентношћу управљања. Трећи феномен чине капиталистичка економија и тржиште. При крају модерне епохе, апострофира Перишић, економија и управљање масом потпуно срастају и чине јединствену технологију нестајања суверенитета.

Аутор у раду **„Геополитичко одвајање Украјине од Русије“** сагледава украјинску кризу која је повод савремене европске и светске кризе између Русије и Запада. Украјинску кризу Перишић посматра кроз њену унутрашњу и спољну димензију. Прво, ради се о подељености Украјине на језичкој, верској и политичкој основи. Друго, криза у својој спољној димензији представља сузбијање и онемогућавање Русије да се обнови и изгради као засебан геополитички центар у свету. Управо спољна димензија, геополитичко сузбијање Русије, је, по мишљењу аутора, кључни фактор који изазива распућеност Украјине и грађански рат 2014. године. У трећем делу рада анализира геополитички одговор Русије и руског народа у Украјини на кризу и грађански рат, а тиме и на геополитичко онемогућавање Русије.

Аутор у чланку **„Савремено геополитичко сучељавање Русије и Запада – Да ли је на помолу (нови) раскол између Европе и Русије?“** говори о савременом геополитичком сучељавању Русије и Запада, односно, Русије и САД са последицама по односе између Русије и Европе. У уводу су сагледане основе које детерминишу сложеност геополитичког сучељавања. Други део се конкретније бави проблемом геополитичких односа Русије и САД. Исто тако сагледане су њихове савремене спољно-политичке релације у периоду 2006 – 2014, као и војно-политички односи. У трећем делу рада Перишић анализира савремене односе Русије и ЕУ у домену

безбедности, енергетици и у политичким односима кроз призму руских иницијатива да се у тим областима дефинишу савременији облици сарадње. Акцентује се да је европско одбијање руских иницијатива, уз јасну америчку геополитику спречавања повезивања Русије и Европе, и то на питању Украјине, проузроковало да се између Русије и Европе поново појави стари раскол. Као закључак намеће се питање да ли ће америчка геополитика изазивања европско–руског раскола онемогућити Русију у њеном геополитичком наступу на простору Евроазије, односно, какве су перспективе Европе која расколом губи могућност независног геополитичког постојања?

Аутор у чланку **„Геополитичка оријентација Србије: потреба за дефинисањем“** у првом делу текста бави питањем геополитичког идентитета који је темељ изградње практичне геополитике државе, тј. темељ формирања државне геополитичке амбиције, циљева и праксе у регионалним и међународним односима. На примеру Русије и САД, односно, геополитичког евроазијства и атлантизма, Перишић истиче три основна елемента геополитичког идентитета (утицај простора, цивилизације, доминантне идеологије). У другом делу текста сагледава се геополитички идентитет Србије у контексту сучељавања атлантизма и евроазијске геополитике, али и у контексту недостатка јасно дефинисане српске практичне геополитике. Током 20. века, југословенском идејом, Србија и српски етнички простор су били под контролом англо-америчке геополитике, што није донело ни један геополитички добитак, већ фрагментацију етничког простора као кључног елемента за артикулацију српске геополитике.

Аутор ураду **„Енергетска стратегија Русије и Србија – ехо Јужног тока“** сагледава савремену енергетску стратегију Русије са тежиштем на енергетици нафте и гаса, у условима геополитичког сучељавања са САД. Анализирају се и енергетски и привредни положај Србије у условима непостојања транзитне енергетске мреже на Балкану. После увода, где је дефинисано истраживачко питање и теоријско-епистемолошки приступ, први део говори о четири сектора националне енергетске политике Русије. Посебно се анализира питање Енергетске повеље и односа са ЕУ. У другом делу рада се сагледава значај изградње нових руских нафтних и гасних ценовода и билатералних енергетских споразума. Трећи део рада је аналитичко појашњавање, из угла геополитике, значење по Србију обуставе изградње гасовода *Јужни ток* и, тзв. *Турског тока*. Сагледава се и питање – да ли је интерес Србије да своју енергетску политику повеже са енергетском стратегијом Русије? Перишић сматра да Србија веома брзо мора да приступи економском и геополитичком промишљању значаја повезивања са енергетском политиком Русије. То је једина стратегија која може да одговори на питање даљег српског привредног развоја.

Перишић у раду **„Спољна политика Србије: национални идентитет, геополитика и дипломатија“** истиче да спољнополитичко понашање једне земље, њена геополитичка оријентација, нису резултат само економских фактора или потребе за постизањем економске снаге земље. Детерминанте спољне политике, као фактори који условљавају и опредељују правац и приоритете спољне политике, се односе и на сагледавање националног и културног идентитета једне земље. Анализе идентитета и система вредности у Србији, истиче Перишић, треба да дају одговор на питање – ко смо и куда идемо? Одговор на ово питање је суштинска детерминанта спољне политике сваке земље, а тиме и спољнополитичке стратегије. Такође, питање је јасно

геополитичког карактера, јер се односи и на схватање геополитичког идентитета земље и на њену могућу геополитичку оријентацију. Друго, разумевање националног идентитета сугерише да је неговање српске културе, како у Србији тако и изван ње, од прворазредног државног интереса. У истраживању аутор поставља питања – какви су српски национални и геополитички идентитет, који требају да представљају основу за изградњу државне геополитичке амбиције и праксе, а тиме и за дефинисање спољнополитичких праваца, приоритета и дипломатије. С тим у вези, пита се Перишић и у ком правцу развијати српску културну политику, како на домаћем терену, тако и у међународним односима. Закључак је, прво, да су национални идентитет и културна политика основа за дефинисање практичне геополитике, спољнополитичке стратегије и дипломатије. Друго, спољнополитичким и дипломатским деловањем штити се културна политика и национални идентитет.

Аутор у раду „**Тешкоће демократије у Србији 2000-2016: изборни режим, слаба држава, елите**“ на случају Србије говори о тешкоћама изградње демократије од 2000. до 2016. године. Рад је конципиран тако да је у првом поглављу одређен појам консолидације и изградње демократије. Други део укратко разматра три критеријума консолидације. Трећи део говори о тешкоћама стабилизације самог *изборног режима* у Србији. Четврто поглавље нам показује значајне препреке консолидације српске демократије (слаба држава, понашање елита). Аутор закључује да српска демократија није у потпуности консолидована ни на нивоу избора, тј. наглашава да се избори нису стабилизовали онако како их дефинишу теоретичари демократије од Роберта Дала па до савремених истраживача. Понашање неолибералних, прозападних елита у Србији и слабост државе су препреке које се виде на нивоу дводимензионалног концепта одговорности власти према грађанима (*ATwo-Dimensional ConceptAccountability*), на нивоу хоризонталне одговорности између различитих грана власти (*Horizontal Accountability*), као и у пољу социо-економских услова као структуралних фактора (*The Structural Foundations of Democracy*) који отежавају консолидацију српске демократије.

Перишић у раду „**Србија и геополитика – од идентитета ка практичној геополитици и стратегији**“ говори да павилан избор геополитичке оријентације једне државе, тј. одређивање њене практичне геополитике, а тиме и дефинисање доктрине националне безбедности и одбране, методолошки и теоријски темељи се на геополитичким методама. Одређивање државне геополитике почиње сагледавањем *геополитичког идентитета* социјалног и политичког поретка дате земље. На основу сагледаног идентитета одређује се и практична геополитика државе, тј. њена геополитичка оријентација, на основу које се дефинише и њена доктрина и стратегија одбране. Питање је, према Перишићу – какав је српски геополитички идентитет, који треба да представља основу за изградњу државне геополитичке амбиције и праксе, а тиме стратегије националне безбедности и одбране? Непостојање, до сада, широког научног дискурса о геополитици Србије је повезано и са кључним недостатком, а то је да не постоји ни јасно дефинисана геополитика Србије. С тим у вези, сматра аутор, ни постојећа доктринарна и стратегијска начела националне безбедности и одбране не могу да одговоре на савремене геополитичке изазове. Геополитички губици Србије у 20. веку и фрагментација етничког простора, као кључног елемента за артикулацију српске геополитике, налажу да се теоријски и методолошки приступи сагледавању

геополитике Србије и њене геополитичке праксе (оријентације) као темеља за дефинисање стратегије националне безбедности и одбране.

Аутор у раду „**Раскорак: савремена политичка теорија и пракса**“ сагледава једну од основних карактеристика постмодерне епохе, а то је проблем савремене политичке теорије и њеног предмета. У чланку је нагласак да савремену политичку теорију крајем двадесетог века, после останка у политичком пољу само теорије и праксе либерализма, као јединог важећег и прихватљивог друштвеног и политичког сагледавања стварности, карактерише доминација групације теоретичара који теоријски и истраживачки нису разматрали многе друштвене и политичке феномене. Први садржај раскорака, према Перишићу, је у томе што је теорија била заокупљена значењем либералног наступа у облику неолиберализма. Победу либералне идеологије и капитализма неолиберали виде као потврду да основни аксиом либерализма, тржиште, представља социјалну и политичку снагу. Перишић истиче да је према њима, тржиште закон (моћ) који регулише друштвени поредак без законодавца и међународне односе. Друго, савремену политичку теорију су преправила истраживања преокупирана извозом и ширењем победничке, либералне демократије. Но, аутор сматра да фокус либералних демократолога на сагледавању ширења демократије није обухватао и истраживање узрока да се либерална демократија шири и насилним средствима. Допринос раскораку, говори Перишић дали су и учесници комунитарно-либералног спорења на темама односа појединац – заједница и мултикултурализам. Та расправа је само оправдавала неолиберално ширење и наступ у међународним односима. Савремени политички феномени међутим показују, упркос либералима, апострофира Перишић, да није реч о малим појавама него се ради о манифестацијама антиполитике данашњег либерализма. Пита се аутор, у чему је садржај антиполитике либерализма? Да није у потискивању и одбацивању политичког, и у теорији и у пракси, те сходно томе недостаје и дискурс о политичком? Перишићев одговор је да савремена политичка пракса показује да је у току *не* толико смрт политичког, већ његово стално одбацивање и игнорисање, које се у стварности препознаје као криза политике.

РАДОВИ ПОСЛИЈЕ ПОСЉЕДЊЕГ ИЗБОРА У ЗВАЊЕ ДОЦЕНТА

Доц. др Срђан Перишић је последице избора у звање доцента објавио једну научну монографију и 17 радова: 1 рад у тематском зборнику, 2 рада у зборницима међународних научних скупова, 1 рад у часопису међународног значаја, 8 радова у научним часописима националног значаја, 5 радова објављених на трибинама и панел дискусијама.

- Срђан Перишић, *Геополитика и Срби*, научна монографија, Филип Вишњић, Београд, 2022.

ТЕМАТСКИ ЗБОРНИЦИ

- Срђан Перишић, „Србија и бриселски пројекат Западни Балкан“, у: тематски зборник „Србија и свет у 2017. години“, Д. Пророковић, В. Трапара (ур.), Институт за међународну политику и привреду, Београд, 2018.

ЗБОРНИЦИ МЕЂУНАРОДНИХ НАУЧНИХ СКУПОВА

- Срђан Перишић, „**Од вредности простора до политичког и правног поретка vs наметање западних вредности и поретка**“, зборник сажетака са Научног скупа „Право и вриједности“, Правни факултет Универзитета И. Сарајево, (прир.) Горан Марковић, И. Сарајево, 2018, стр. 32 – 33. УДК 34(048.3) ISBN 978-99938-57-44-0
- Срђан Перишић, „**Геополитички идентитет Срба и британска геополитика**“, зборник радова са Међународне конференције „Српско уједињење (ни)је илузија“, (прир.) Будимир Алексић, стр. 111-134, Институт за српску културу, Никшић, Српска кућа - Подгорица, ISBN 978-9940-720-87-2, COBISS.SG-ID 22042372

РАДОВИ У ЧАСОПИСУ МЕЂУНАРОДНОГ ЗНАЧАЈА

- Срђан Перишић, „**Дугинова деконструкција постмодерне – постлиберализам и постполитика**“, *Социолошки преглед*, бр. 3/2021, стр. 887-907, Београд, doi: 10.5937/socpreg55-33252

РАДОВИ У ЧАСОПИСУ НАЦИОНАЛНОГ ЗНАЧАЈА

- Срђан Перишић, „**Геополитичко понашање савремене Турске**“, *Војно дело*, бр. 7/2018, Београд, стр.53-64. YU ISSN 0042-8426, УДК 355/359, DOI:10.5937/vojdelo1504054
- Srdjan Perisic, „**Energy Strategy of Russia and Serbia**“, *Asian Issues, Journal for Regional Asian Studies*, No. 1/2018, Vol. 4, Institute for Asian Studies, Belgrade, pp. 39-53. ISSN 2217-8813 UDC 32(5)
- Срђан Перишић, „**Неомарксистичко схватање рада – утопија или алтернатива транскапиталу**“, *Национални интерес*, бр. 3/2019, Институт за политичке студије, Београд, 2019, ISSN 1820-4996, DOI:<https://doi.org/10.22182/ni.3632019.3>
- Срђан Перишић, „**Сарадња Србије и Русије: одбацивање атлантизма и могућа геополитичка алтернатива**“, *Политика националне безбедности*, бр. 2/2019, Институт за политичке студије, Београд, 2019. ISSN 2334-959X UDK 351.862/.863(497.11) DOI: <https://doi.org/10.22182/pnb.1722019.3>
- Срђан Перишић, „**Геополитика новог Хладног рата у Европи – од новог идеолошког сучељавања до краха наоружавања**“, *Политика националне безбедности*, бр. 1/2020, стр. 179-199. Институт за политичке студије, Београд, УДК:327::911.3]:327.54(4) DOI: <https://doi.org/10.22182/pnb.1812020.8>
- Срђан Перишић, „**Повратак Русије – Русија у 21. веку**“, *Напредак*, часопис за политичку теорију и праксу, бр. 2/2020, стр. 127-142. Београд УДК 327:911.3(470)"20" 327(470) 316.722(470)"19/20"
- Срђан Перишић, „**Промене међународног поретка и Босна и Херцеговина – 25 година од Дејтонског споразума**“, *Политеиа*, бр. 20/2020, стр. 41-55, Бањалука, DOI: 10.5937/politeia0-29380
- Срђан Перишић, „**Од униполарног поретка до повратка Русије – одбрана Српске и Србије**“, *Безбедносни форум*, бр. 2/2021, стр. 111-118, УДК:327.56/ ISSN 2466/444

РАДОВИ СА ТРИБИНА И ПАНЕЛ ДИСКУСИЈА

- Срђан Перишић, „**Промена међународног поретка и судбина Боне и Херцеговине**“, Трибина у организацији: Информативно-политички портали „Све о Српској“ и

„Факти“ уз подршку Представништва Републике Српске у Србији , „Договор или разлаз у БиХ“, 27.5.2021.

- Срђан Перишић, „Разби-распад дејтонске Босне и Херцеговине“, Трибина у организацији: Информативно-политички портали „Све о Српској“ и „Факти“ уз подршку Представништва Републике Српске у Србији , „Слобода и самосталност РС“, 7.10.2021.
- Срђан Перишић, „Истрајност Републике Српске и немоћ Запада“, Трибина у организацији: Информативно-политички портали „Све о Српској“ и „Факти“ уз подршку Представништва Републике Српске у Србији , „Република Српска – враћање отетих уставних надлежности“, 7.12.2021.
- Срђан Перишић, „Геополитички конфликт у свету и Република Српска“, Трибина у организацији: Информативно-политички портали „Све о Српској“ и „Факти“ уз подршку Представништва Републике Српске у Србији , „30 година од доношења првог Устава Републике Српске: Словом Устава против злодуха укидања Српске“, 28.2.2022.
- Срђан Перишић, „Срби траже политичку неутралност – у супротном дошло би до раскола између народа и елита“. Трибина у организацији: Информативно-политички портали „Све о Српској“ и „Факти“ уз подршку Представништва Републике Српске у Србији , „Српска и Србија у позадини глобалног сукоба у Украјини“, 30.6.2022.

Кратак приказ научних радова

Научна монографија *Геополитика и Срби*:

Научна монографија *Геополитика и Срби* се састоји из два дела. Први део је посвећен геополитици као науци и пракси политичких елита. Други део разоткрива однос Срба и геополитике. Први део књиге посвећен научном развоју геополитике. Говори се о појму геополитике кроз феномене простора, културе и политике, али и кроз феномен практичне примене геополитике од стране политичких елита.

У првом делу књиге разматра се развој геополитике у првој половини XX века, у периоду Хладног рата, као и након Хладног рата, када су формиране две кључне концепције или геополитичке школе: поморска (таласократска, атлантска, западна) и копнена (континентална, телурократска, евроазијска, источна). У периоду након Хладног рата, таласократска геополитичка школа се развија у два правца: глобализам и неоатлантизам. Глобализам је у уској вези са либералном идеологијом – као идеолошком матрицом таласократије – и постао је доминантна концепција, имајући у виду да се од седамдесетих година XX века испољава кроз процес глобализације. Неоатлантизам сагледава свет као простор сучељавања више цивилизација у којима је религија основа њихове изградње. Перишић као једину алтернативу таласократском поретку (глобализму и неоатлантизму) види у континенталној геополитици. Она се развила у руској академској мисли у облику дисциплине евроазијства коју данас предводи теоретичар Александар Дугин.

Веома значајно поглавље у првом делу књиге Перишић види у разумевању две категорије: геополитички идентитет и практична геополитика. Геополитички идентитет обухвата простор, живљење народа на простору копна или мора и приобаља које ствара културу (културно-цивилизацијски идентитет). У књизи је дата анализа два супротстављена геополитичка идентитета: копнене Русије и поморске Велике Британије. Практична геополитика обухвата практично вођење државе од стране

политичке елите. Перишић истиче да код истраживања геополитике, веома је битно уочити да ли практична геополитика проистиче из геополитичког идентитета народа (државе) или је она наметнута са другог простора. Управо је разумевање те две категорије кључно да разумемо други део књиге у којем се говори о Србима.

Други део књиге разоткрива однос Срба и геополитике. Срби, наглашава Перишић, имају свој геополитички идентитет, који је обухвата копнени простор, номос земље и заветни идентитет у источно-православној цивилизацији. Кључно разматрање у књизи је – да ли српски геополитички идентитет гради практичну геополитику Срба? Геополитика показује, као наука и пракса, да је практична геополитика инструментални облик знања и рационалности државништва проистеклог из геополитичког идентитета. Држава чини оно што мора на основу сопственог геополитичког идентитета. С тим у вези, Перишић се пита - да ли су Срби, у модерној епохи, изградили своју практичну геополитику на основу свог идентитета? Одговор је да Срби поседују јасан геополитички идентитет, али не поседују своју геополитику. Српска геополитичка идеја успела је да се формира, али је и срушена у XX веку, формирањем и постојањем Југославије. Историја и геополитика недвосмислено и детаљно показују – успон и пад српске геополитичке идеје. Одговорност за то сноси највећи део српске елите и интелигенције – јер, геополитика је дисциплина политичких елита и власти.

У другом делу књиге на историјски начин су анализирани стварање, успон и пад српске геополитичке идеје. Српска геополитичка идеја обухвата у јединствену целину геополитички идентитет Срба и практичну геополитику српске елите. У књизи смо показали да се српска геополитичка идеја темељи на српском идентитету – који је заветни (утемељен на светосавском и косовском завету) и заснован на идеји обједињавања свих Срба на Балкану. Заветни идентитет Срба однеговала је Пећка патријаршија (1557–1766). Током модерне епохе, српска геополитичка идеја почиње да се обликује Српском револуцијом Карађорђа 1804, као и Петром I Петровићем (Св. Петар Цетињски) у Црној Гори. Настављена је устанцима и бунама у Херцеговини, Босни, приморју, Хабзбуршкој монархији, као и црногорско-турским ратовима.

Српска геополитичка идеја добија свој теоријски и практични оквир доктрином *Начертаније* 1844. године, као и стварањем *балканског савеза* (први пут 1867, и други пут 1912. године). У књизи се детаљно анализира доктрина *Начертаније*. То је први геополитички документ који је израдила политичка елита модерне Србије – али, објашњава Перишић, то је био и један од ретких српских документа који је у сагласју са геополитиком. Такође, веома садржајно је објашњено стварање *балканског савеза*, у којем су се као државници анализирани Илија Гарашанин и Милован Миловановић Балачко.

Посебно поглавље у другом делу књиге представља анализа ослањања српске идеје на руску геополитику – што је спољна димензија српске геополитичке идеје, будући да је Русија себе чврсто уградила у темеље српске државности, па тиме и српске геополитичке идеје. Такође, разматрамо геополитички однос Велике Британије према Србима. У књизи се показује да ако се разуме британско потискивање Русије на простору Евроазије, у оквиру светско-историјског Источног питања, током XIX и XX века, разумеће се и највећи део узрока геополитичког сузбијања Срба и њихове државности. Поред тога, то што су Срби копнени и централни народ на Балкану, британску таласократску геополитику (данас атлантизам) усмерава да Србе треба онемогућавати да се обједине у копнену државу која би обухватала све српске области.

Веома детаљно је показано да је српска геополитичка идеја, обликована српским геополитичким идентитетом, устаничким XIX веком, националном доктрином *Начертаније*, као и практичном геополитиком формирања балканског савеза – рушена деловањем дела српске елите у времену Милана Обреновића, али и да је у периоду 1913–1914. доживела потпуни пад. То није урађено одједном – ради се о процесу који је завршен проглашењем ратних циљева Србије, тј. Нишком декларацијом, 7. децембра 1914. године. Перишић издваја пет узрока пада српске идеје (који су и унутрашњи узроци формирања Југославије): културно конвертитство већег дела српске интелигенције; идеја српске елите о заједничкој држави са Хрватима (идеја југословенства); геополитичко удаљавање од Русије; геополитичко опредељење за Велику Британију; и „македонски образац“. Резултат одрицања српске елите од сопственог геополитичког идентитета и геополитичке идеје било је преузимање наметнутих практичних геополитика са Запада – што је створило *дуготрајно лутање Срба у тражењу материјалне и политичке добити*.

Поред унутрашњих узрока, Перишића наводи да се спољни узроци настанка Југославије налазе у геополитичким стратегијама Велике Британије: борба против Русије, геополитичко очување Аустроугарске, пораз и контрола Немачке и онемогућавање стварања јединствене српске државе. То је усмерило Лондон у правцу стварања Југославије као замене за Аустроугарску.

Књигу се завршава геополитичком анализом обе Југославије, као и узроцима њиховог рушења. Перишић је показао да непостојање геополитике код Срба не значи да Срби нису били објекат практичне геополитике других. Срби су током XX века били саставни део англосаксонске геополитике. Перишић наводи да то није донело никакву геополитичку добит, већ само штету и страдање. Тако је било за време Карађорђевића у Краљевини Југославији, тако и за време Броза у социјалистичкој Југославији. Дакле, обе Југославије су биле објекат британске и, касније, америчке таласократске геополитике. То је значило – наглашава Перишић, да су Југославије у спољној димензији представљале тампон-зону (кордон) према Русији, а у унутрашњој димензији биле су антисрпске. Формирање Југославије означило је да се Срби налазе изван своје геополитике, и то траје до дан-данас. Једини изузетак су стварање две републике, Републике Српске Крајине (1991) и Републике Српске (1992).

Перишић закључује да је Запад активно учествовао у разбијању обе Југославије (поред постојања унутрашњег конфликта), што је на први поглед парадокс – јер, зашто би Британија рушила оно што је формирала? Но, не ради се ни о каквом парадоксу – већ о геополитичкој логици. Југославије су и формиране и срушене из истог разлога: како би био онемогућен српски тријумф – стварање јединствене српске државе. Српска елита то није разумела због своје жеље да преко Хрвата „брзо скочи у Европу“. Управо због тога обе српске елите, монархистичка и комунистичка, сносе огромну историјску одговорност за рушење српске геополитичке идеје, страдање Срба и за распарчавање српског етничког простора у XX веку. Књига је опремљена са 12 различитих карата (геополитичких и историјских).

Научни рад - „Србија и бриселски пројекат Западни Балкан“:

У раду се сагледава карактер бриселског пројекта „Западни Балкан“ и позиција Србије у њему. „Западни Балкан“ је, из угла Брисела (НАТО и ЕУ), двоструки пројекат. Прво, пројекат земље „Западног Балкана“ ставља под економски протекторат ЕУ (периферија ЕУ или тзв. трећа брзина ЕУ – без пуноправног чланства). Друго, циљ пројекта је спречавање јачања економског и политичког утицаја Русије на простору

Балкана, а пре свега у Србији и Републици Српској. Такође, рад разматра геополитичку позицију Србије у том пројекту, поготово у контексту непостојећих доктринарних одређења (непостојање спољнополитичке доктрине, лоше стратегије националне безбедности), као и у контексту геополитике атлантизма Запада и геополитике Русије. Исто тако, кроз призму „Западног Балкана“ сагледава се и позиција целокупног српског етничког корпуса на Балкану. Посебан осврт у раду је сагледавање повезаности пројекта Западни Балкан са јачањем албанског фактора.

Научни рад - „Геополитички идентитет Срба и британска геополитика“

У раду се анализира геополитички идентитет Срба на Балкану који са културним идентитетом (језик и религија) треба да буде кључан у схватању идеје *српског света* и уједињења на почетку 21. века. Аутор сматра да је питање свесрпског уједињења веома комплексно питање, али да у 21. веку постоје међународне околности које омогућавају да Срби, који су распарчани у више балканских држава, поново разбуде идеју уједињења. Други део рада се односи на англосаксонску геополитику према Србима, коју у 19. веку, као и у првој половини 20. века предводи Велика Британија. Британија Србе посматра кроз копнени принцип који треба сузбијати и недозвољавати да се обједини. Британија је радила на томе да Србе потчини западном свету и његовој геополитици. Кроз британску геополитику да Србе треба држати у заједничкој држави са другима (Хрватима), а то је Југославија (краљевина и социјалистичка), онемогућени су не само идеја свесрпског уједињења и српски политички развој – него је то била и ефикасна пракса спречавања Срба да буду у савезу са природним геополитичким савезником Русијом. Закључак је да идеја свесрпског уједињења у 21. веку, ако жели да буде успешна, мора да се развија на отклону српске геополитике од геополитика Велике Британије, САД и НАТО.

Научни рад - „Дугинова деконструкција постмодерне – постлиберализам и постполитика“

Рад се бави Дугиновом аргументацијом постмодерне. У филозофским и политиколошким делима (Филозофија политике, Постфилозофија, Четврта политичка теорија, Геополитика постмодерне), написаним после 2000. године, Дугин методом деконструкције објашњава парадигму постмодерне у коју је Запад и дефинитивно закорачио крајем 20. века. Почињемо са његовим схватањем краја модерности и разоткривањем либерализма, који је матрица наступа постмодерне парадигме. У наставку испитујемо разоткривање либерализма постмодерне као постлиберализма. Такође, анализира се питање на који начин тече постмодернизација либералне индивидуе у постиндивидуу. У закључном разматрању говоримо о трансформацији модерне политике у постполитику.

Научни рад - „Геополитичко понашање савремене Турске“

Аутор у тексту сагледава геополитичко понашање савремене Турске, у периоду 1991 – 2018. Уочава да у том времену постоје четири различита периода турске спољне и унутрашње политике, тј. њеног геополитичког понашања. То су: пантуркизам (током деведесетих година 20. века), евроазијско приближавање (од 2003. до 2007. године, делимично до 2011.), неосманизам (од 2011. до 2016. године), и најновији период поново евроазијско приближавања (од 2016. године). Циљ рада је компаративна геополитичка анализа ова четири геополитичка периода савремене Турске, како би се дали адекватни геополитички одговори зашто је тренутна позиција Турске на спољном

и унутрашњем плану усмерена ка сарадњи са Русијом и дистанцирањем од Запада. После увода, где смо дефинисали истраживачко питање и теоријски приступ, први део говори о пантуркизму, као првом периоду савремене геополитике Турске. Други део рада је анализа периода евроазијског приближавања. Трећи и четврти део рада разматра период неосманизма. Пети део рада је и закључни, а говори о поновом наступу евроазијског приближавања Турске и њеног отклона од неосманизма. Осим компаративне анализе различитих периода у тексту ћемо делимично разјаснити и унутрашњу компоненту геополитичког понашања савремене Турске.

Научни рад - „Неомарксистичко схватање рада – утопија или алтернатива транскапиталу“

Аутор се бави схватањем појма рада водећих неомарксистичких теоретичара постмодерног времена, Антонија Негрија и Мајкла Харта. Ови теоретичари истичу нематеријални рад као основни облик капиталистичке производње у постмодерној епохи, који ствара нематеријална добра као што су знања, идеје, комуникације, информације, односи. Аутор се у тексту бави питањем да ли овакав нови, постмодерни, нематеријални рад, може победити синергију транснационалног капитала и постмодерне суверености – како тврде Негри и Харт? Питање је да ли отуђење човека у капитализму има свој наставак и у постмодерни или посткапитализам карактерише нови облик солидарности и заједништва оних који производе? Исто тако, да ли носиоци нематеријалног рада, а то је у постмодерни *мноштво*, наспрам радника у модерној епохи, могу бити револуционарни тако да транснационални капитал обуздају и, чак, да га подреде себи, или се ради само о још једној (нео)марксистичкој утопији?

Научни рад - „Сарадња Србије и Русије: одбацивање атлантизма и могућа геополитичка алтернатива“

Аутор у раду сагледава односе Србије и Русије у последњих десет година. После увода, где су истраживачка питања, у другом поглављу се анализира војна сарадња две земље од 2014. године кроз одбацивање прикривеног атлантизма који је до тада Србија спроводила. У трећем поглављу се односи Србије и Русије посматрају кроз стратегије националне безбедности Србије 2009. и 2019. године и даје се мишљење о карактеру геополитичког идентитета Србије. Наводи се да доктринарно прихватање стварног геополитичког идентитета Србији даје основе за истински развој на унутрашњем и спољном плану. У четвртном поглављу су приказани економски односи са Русијом који дају Србији могућност алтернативе. У завршном поглављу смо истакли да сарадња Србије са геополитиком Русије значи ефикаснију заштиту националних интереса, а тиме и потпунији развој саме државе и народа. С друге стране, нарастајућа мултиполарност подразумева ослањање Србије на оне геополитичке полове/идентитете који су најближи њеном цивилизацијском обрасцу, а то је – Русија.

Научни рад - „Геополитика новог Хладног рата у Европи – од новог идеолошког сучељавања до краха наоружавања“

Аутор у раду сагледава ново хладноратовско сучељавање у Европи између САД и Русије. После увода, где су истраживачка питања, у другом поглављу се даје осврт на геополитички карактер Хладног рата, посебно на његов почетак, како би се упоредило са савременом ситуацијом. Истиче се да узрок Хладног рата структурно лежи у западној геополитичкој теорији. У трећем поглављу сагледавају се концепције безбедности у Европи, након 30 година од завршетка Хладног рата, које нуде Русија и

САД. Наводи се да су руске иницијативе о новој безбедности у Европи, као безбедности *једнакој за све*, блокиране од стране САД. У четвртом поглављу анализира се савремено идеолошко сучељавање Запада и Русије, после руског отклона од либералне идеологије. У питању је нова карактеристика сукоба Запада са Русијом, која суштински осветљава ново хладноратовско сучељавање. Пето поглавље разматра рушење Споразума о ракетама средњег и кратког домета 2019. године и последице по европску безбедност. У закључку су дати одговори на истраживачка питања.

Научни рад - „Повратак Русије – Русија у 21. веку“

Аутор у раду анализира геополитичку обнову Русије током прве две деценије 21. века. Полази се од тога да либерализам и глобализам већ четири деценије настоје да из сфере јавности, друштва и политике склоне све облике геополитичких различитости: културне, националне, верске, идеолошке, државне – што је обележено појмом *крај историје*. Међутим, упркос томе, последњих 20 година гледамо *повратак историје*. Аутор показује да се *повратак историје* огледа у *повратку Русије* на светску сцену не само као велике силе, него повратак је обележен свеопштом геополитичком обновом у самој Русији. У раду се дају три описа и анализе тог повратка. Прво, у питању је геополитички карактер обнове Русије. Анализирани су геополитички идентитет и одређена геополитичка пракса Русије. Друго, сагледава се идеолошки карактер руског повратка, који као такав представља алтернативу западном либерализму и глобализацији. Треће, анализирана су доктринарна одређења безбедносне и војне димензија геополитике Русије.

Научни рад - „Промене међународног поретка и Босна и Херцеговина – 25 година од Дејтонског споразума“

У раду се говори о утицају промена међународног поретка на позицију Босне и Херцеговине и њену унутрашњу политику периоду од потписивања Дејтонског споразума 1995. до 2020. године. Прво се анализирају међународни пореци који су постајали у том периоду. Даје се анализа униполарног међународног поретка до 2008. године и његов утицај на унутрашње односе и политички систем у БиХ као и на саму позицију БиХ у Европи и региону. Посебно се даје анализа деловања НАТО у БиХ у том периоду. Други период почиње после 2008. године и представља израстање мултиполарног међународног поретка. Сагледава се утицај тог поретка на БиХ и њене унутрашње политичке процесе. Посебно се даје анализа повратка Русије на Балкан и које су последице тога. Такође, даје се анализа кинеског економског и геополитичког пројекта Један појас и пут и његов утицај у региону и на БиХ. У раду, једно од тежишта је сагледавање позиције БиХ и Републике Српске, у контексту ширења НАТО.

Научни рад - „Од униполарног поретка до повратка Русије – одбрана Српске и Србије“

У раду се полази да су одмах после Дејтонског споразума САД и НАТО на Балкану настојали да све државе постану и НАТО чланице, а посебно Србија и БиХ, које заузимају средишњи део тог региона. То је наравно тешко ишло имајући у виду улогу НАТО у агресији на Републику Српску 1995, као и на Србију 1999. године. Међутим, без обзира на огроман отпор Срба у обе државе, Србија се од 2000. до 2013. године тихо кретала ка чланству, структуришући своју војску у складу са захтевима НАТО. Међутим, после 2013. Србија почиње да гради војну неутралност одбацујући атлантизам. Слично се догађало и у БиХ, и то све до 2011. године када Република

Српска почиње да блокира учлањење БиХ у НАТО, да би 2017. године донела резолуцију о војној неутралности.

4. ОБРАЗОВНА ДЈЕЛАТНОСТ КАНДИДАТА

Образовна дјелатност прије посљедњег избора у доцента

Предмети на којима је ангажован: геополитика на Факултету политичких наука, Београд.

Гостујућа предавања: гостујући предавач на мастер студијама – Регионалне студије Азије на Факултету политичких наука у Београду током 2009 – 2017.

Менторства и чланство у комисијама за одбрану завршног рада: менторство на основним студијама: Никола Росић 2016. године. Члан комисије за одбрану завршног рада другог циклуса (мастер): Марина Мијатовић, 2016. године; Љубиша Марковић, 2016. године.

Рецензије књига: (1) Стефан Вукојевић, *Непосредна демократија – допринос демократској консолидацији*, Артпринт Бањалука, 2015; (2) Андријана Максимовић, *Религијски и национални идентитет Срба у Хрватској*, Дијамант принт, Београд, 2017.

Образовна дјелатност послје посљедњег избора у доцента

Предмети на којима је ангажован:

На Филозофском факултету Универзитета у Источном Сарајеву ангажован у звању доцента на предметима *геополитика, међународни односи, спољна политика, савремена политичка теорија*. На мастер студијама на предмету: *политички односи у БиХ*.

Гостујућа предавања: гостујући предавач на предмету *геополитика* на мастер студијама на Факултету политичких наука у Београду 2018–2022.

Менторства и чланство у комисијама за одбрану завршног рада:

Чланство у комисијама за одбрану докторске дисертације:

- 1) Иван Зарић, Факултет политичких наука, Београд: Ужа област: међународни односи, 28.9.2018.
- 2) Слободан Поповић, Факултет политичких наука, Београд. Ужа област: међународни односи 16.12.2021.

Рецензије књига:

- 1) Борис Тучић, *Основе политичке интеграције и сарадње у области унутрашњих послова и правосуђа у европској унији*, Факултет безбедносних наука, Бањалука, 2020.
- 2) Владе Симовић, *Народ, партије и демократија у Босни и Херцеговини*, Факултет политичких наука, Бањалука, 2019.

5. СТРУЧНА ДЈЕЛАТНОСТ КАНДИДАТА

Научне награде:

Добитник Годишње награде за 2014. годину за најбољи научни рад објављен у научно-теоријском часопису *Војно дело*.

Учешће у пројекту:

Учешће у међународном истраживачком пројекату Института "Reform, Transition and Growth", са Jinan University, Guangzhou, China, 2014-2018.

Учешће на трибинама и панел дискусијама:

- Трибина у организацији: Информативно-политички портали „Све о Српској“ и „Факти“ уз подршку Представништва Републике Српске у Србији , „Српска и Србија у позадини глобалног сукоба у Украјини“, 30.6.2022.
- Трибина у организацији: Информативно-политички портали „Све о Српској“ и „Факти“ уз подршку Представништва Републике Српске у Србији , „30 година од доношења првог Устава Републике Српске: Словом Устава против злодуха укидања Српске“, 28.2.2022.
- Трибина у организацији: Информативно-политички портали „Све о Српској“ и „Факти“ уз подршку Представништва Републике Српске у Србији , „Република Српска – враћање отетих уставних надлежности“, 7.12.2021.
- Трибина у организацији: Информативно-политички портали „Све о Српској“ и „Факти“ уз подршку Представништва Републике Српске у Србији , „Слобода и самосталност РС“, 7.10.2021.
- Трибина у организацији: Информативно-политички портали „Све о Српској“ и „Факти“ уз подршку Представништва Републике Српске у Србији , „Договор или разлаз у БиХ“, 27.5.2021.
- Трибина часописа *Српска економија* под насловом „Улога економске дипломатије у привредном развоју“, 27.03.2017. у Београду.
- Панел дискусија: „Кина – Један појас, један пут, перспектива за земље Западног Балкана“, 22.12.2017. године у Бањалуци, у организацији Института за стратешку анализу и дијалог.
- Панел дискусија: „Кина – Један појас, један пут, перспектива за земље Западног Балкана“, 22.12.2017. године у Бањалуци, у организацији Института за стратешку анализу и дијалог.
- Трибина часописа *Српска економија* под насловом „Улога економске дипломатије у привредном развоју“, 27.03.2017. у Београду.

6. РЕЗУЛТАТ ИНТЕРВЈУА СА КАНДИДАТИМА

Комисија је 12.10.2022. године обавила интервју са јединим кандидатом, доц.др Срђаном Перишићем, и установила је да кандидат испуњава све услове предвиђене Законом о високом образовању РС и статутом Универзитета за ово радно мјесто.

III ЗАКЉУЧНО МИШЉЕЊЕ

Кандидат: доц. др Срђан Перишић

На кандидата се односе минимални услови за изборе у звања из Закона о високом образовању („Службени гласник Републике Српске“, број: 73/10, 104/11, 84/12, 108/13, 44/15, 90/16, 31/18, 26/19 и 40/20).¹

Минимални услови за избор у звање ²	испуњава/не испуњава	Навести резултате рада (уколико испуњава)
1) Има проведен најмање један изборни период у звању доцента,	Испуњава	Кандидат је провео изборни период у звању доцента на Филозофском факултету, И. Сарајево, 29.12. 2017 – 29.12.2022.
2) Има најмање пет научних радова из области за коју се бира, објављених у научним часописима и зборницима са рецензијом након избора у звање доцента	Испуњава	Кандидат има 12 објављених научних радова у категорисаним научним часописима и зборницима са рецензијом.
3) Има објављену књигу (научну књигу, монографију или универзитетски уџбеник), након избора у звање доцента	Испуњава	Кандидат је објавио монографију под насловом <i>Геополитика и Срби</i> . Издавач „Филип Вишњић“ из Београда.
4) Кандидат је био члан комисије за одбрану магистарског или докторског рада, или има менторство кандидата за степен другог циклуса	Испуњава	Кандидат је био члан у комисијама за одбрану докторске дисертације: Иван Зарић, Факултет политичких наука, Београд, 28.9.2018. Слободан Поповић, Факултет политичких наука, Београд, 16.12.2021.

¹ Навести „Закона о високом образовању („Службени гласник Републике Српске“, број: 73/10, 104/11, 84/12, 108/13, 44/15, 90/16, 31/18, 26/19 и 40/20)“ или „Закона о високом образовању („Службени гласник Републике Српске“, број: 67/20)“, у зависности да ли кандидат користи право на избор по условима који су важили прије ступања на снагу важећег Закона о високом образовању.

² У зависности у које се звање бира кандидат, навести минимално прописане услове на основу члана 81, 82, 83. и 90. Закона о високом образовању („Службени гласник Републике Српске“, број: 67/20) или на основу члана 77, 78. и 87. Закона о високом образовању („Службени гласник Републике Српске“, број: 73/10, 104/11, 84/12, 108/13, 44/15, 90/16, 31/18, 26/19 и 40/20), односно на основу члана 37, 38. и 39. Правилника о поступку и условима избора академског особља Универзитета у Источном Сарајеву

Приједлог кандидата за избор у академско звање ванредног професора за ужу научну област – међународни односи и национална безбједност

Комисија је констатовала да је кандидат доц. др Срђан Перишић квалитетан наставник са значајним искуством у настави. Др Перишић поседује завидне референце у научном раду које се виде из објављених научних текстова у категорисаним научним часописима и зборницима, као и у објављеној научној монографији. Оно што је одређивало Комисију јесте квалитет радова и цјелокупни научни и јавни рад кандидата.

Све наведено недвосмислено показује да доц. др Срђан Перишић испуњава све законске, научне, наставне и стручне услове за избор у звање ванредног професора за ужу научну област: међународни односи и национална безбједност. Због тога са задовољством предлажемо Наставно-научном вијећу Филозофског факултета у И. Сарајеву, као и Сенату Универзитета у Источном Сарајеву да **др Срђана Перишића изабере у звање ванредног професора** за ужу научну област – **међународни односи и национална безбједност.**

ЧЛАНОВИ КОМИСИЈЕ:

1. _____
Др Владе Симовић, ванредни професор, предсједник
2. _____
Др Златиборка Попов-Момчиновић, ванредни професор, члан
3. _____
Др Срђа Трифковић, ванредни професор, члан

IV ИЗДВОЈЕНО ЗАКЉУЧНО МИШЉЕЊЕ

Уколико неко од чланова комисије није сагласан са приједлогом о избору дужан је своје издвојено мишљење доставити у писаном облику који чини саставни дио овог извјештаја комисије.

Нема издвојеног мишљења.

Источно Сарајево, 17. октобар 2022.